

Storresolusjon klima

Vedtatt av Høyres Studenters Landsmøte 2020

Klimakrisen er en av vår tids største globale utfordringer. Det blir stadig tettere mellom forskningsrapporter som dokumenterer isbreer og permafrost som tiner, økosystemer og arts mangfold som reduseres, og en fremtid hvor ekstremvær og ressursknapphet blir betydelig. Vårt eksistensgrunnlag på kloden, naturen, er i ferd med å ødelegges.

For Høyres Studenter er dette derfor en utfordring som tas på høyeste alvor. Store samfunnsområder må endres og omstilles, både nasjonalt og internasjonalt. Områder som energi, økonomiens innretning, våre transportvaner, samt internasjonale reguleringer, rammebetingelser og lovverk.

Energi

Det grønne skiftet innebærer at vi må finne nye, miljøvennlige og bærekraftige energikilder. Dette er energikilder som ikke tærer på livsgrunnlaget vårt, men som kan eksistere side om side med naturen.

Lykkes vi med å utvikle karbonfangst- og lagring, kan olje- og gassproduksjon bli en del av løsningen for det grønne skiftet, blant annet gjennom å gjøre verden mindre avhengig av kullkraft. Det samme kan atomkraftverk og kjernekraftverk, som med dagens teknologi er trygt og stabilt nok til å erstatte miljøskadelige energiformer. Et annet eksempel er utviklingen av havvindprosjekter, ren energi uten vesentlig negativ påvirkning på omgivelsene. Et tredje er hydrogen, en utslippsfri energikilde godt tilpasset tungtransport og industri. Dette er alle energikilder vi må satse mer på. Forutsatt at private tar initiativ til utbyggingsprosjekter, bør staten støtte opp under dette og bidra til trygghet og forutsigbarhet for næringen gjennom gode rammebetingelser og gunstige stimulansetiltak.

Formålet med å gjøre endringer i måten vi utvinner energi på er, i tillegg til å redusere dagens utslipp, å finne energiformer som gjør at fremtidige generasjoner kan nyte godt av de samme naturressursene som oss. Vi må derfor unngå å ødelegge naturen for å redde klimaet.

Med vindkraft på land er det i dag et misforhold mellom konsekvensene utbyggingen har på naturen og klimagevinsten. Under utbyggingen går store, og ofte uberørte, naturområder tapt i form av anleggsveier og utbygging. Både ved

utbygging og i drift har vindturbinene negativ innvirkning på arts mangfold og naturomgivelser.

Høyres Studenter erkjenner at naturinngrep er nødvendig for å utvinne energi, og at dette også vil være tilfelle i fremtiden. Det betyr ikke at vi ikke må ta aktive valg for å unngå uforholdsmessig store naturinngrep sammenlignet med klimagevinsten. Et slikt valg vil være å gi lokalpolitikere vetorett over om det skal bygges ut vindkraft i deres kommuner. Med et styrket lokalt selvstyre vil vindkraftutbygginger ha sterkere forankring hos direkte berørt lokalbefolkning. Det vil demme opp for folkeaksjoner og lokal motstand som reaksjon på prosjekter uten forankring. Ved tildeling av konsesjoner må dessuten hensynet til natur og arts mangfold tillegges større vekt, særlig der hvor naturen er urørt i dag.

Det er viktig for Høyres Studenter å understreke at natur og friluftsområder må forvaltes gjennom bruk, ikke vern. Det forutsetter at bruken er bærekraftig, hvor natur- og næringsinteresser balanseres mot hverandre.

Selv om Høyres studenter ønsker videre satsning på grønne energikilder, vil Høyres studenter understreke at forutsigbarhet og gode rammevilkår for olje- og gassnæringen skal videreføres. Det er markedet som skal regulere en eventuell nedleggelse av industrien, ikke staten.

Høyres Studenter mener at:

- Norge bør øke sin satsing på havvind og hydrogen gjennom å tilby attraktive rammevilkår.
- Norge bør bygge ut kjernekraftverk.
- Norge bør videreutvikle eksisterende vind- og vannkraftprosjekter, hvor inngrep i naturen allerede er gjort for å maksimere effekten samt unngå nye inngrep.
- Det lokale selvstyret bør styrkes ved å gi kommuner vetorett mot nye vindkraftutbygginger.
- Legge til rette for å restaurere dagens vannverk gjennom endring i skattesystemet, herunder en økning i skjermingsfradraget slik at nyinvesteringer og oppgraderinger blir mer lønnsomt.
- Legge til rette for å bygge ut flere nye vannkraftverk i Norge.
- Jobbe for at flere CCS-prosjekter gjennomføres på norsk sokkel.

Sirkulærøkonomi

Skal klimamålene nås må også økonomien endres til en retning hvor ressurser forblir i økonomien lengst mulig. Dette innebærer økt grad av gjenbruk, mindre sløsing, og redusert utslipp i produksjon. For å lykkes med dette trengs det mange satsinger, incentiver, rammevilkår og andre støttetiltak.

Offentlig sektor utgjør en stor del av norsk økonomi og er i så måte en mektig innkjøpsaktør i det private næringslivet. Denne innkjøpsmakten bør brukes formålstjenlig. I anbudsprosesser for offentlige innkjøp bør derfor utslippskrav, og ressursgjennbruk der dette er mulig, legges inn som kriterier i tilbudene.

Resirkulering av avfall er en viktig brikke i jobben for å skape en mer sirkulær økonomi. I Norge bli en god del avfall resirkulert men unødvendig mye havner fremdeles i forbrenning. Særlig plast har et positivt klimaregnskap ved resirkulering, lite av den blir imidlertid resirkulert. Dette er ikke først og fremst forbrukernes skyld, men produsentenes. Svært mye av forbruksprodukter produseres i blandingsemballasje, gjerne en miks av papir og plast, noe som gjør dem umulig å resirkulere. Andre produkter produseres i sin tur med alt for mye unødig emballasje. Per i dag er derfor regelverk for å få produsenter til å bruke resirkulerbar emballasje får dårlig mens insentivene for å bruke resirkulert materiale for svake.

Det vedvarende overforbruket, velstandsveksten og befolkningsveksten byr på utfordringer for jordas økosystemer. Grensene for hva økosystemene kan ta hånd om er i ferd med å overskrides. Jordkloden kan ikke overleve med dagens lineære økonomi, hvor ressurser hentes ut og brukes til de blir avfall. I den sirkulære økonomien tar vi vare på råvarer og ressurser det tar lang tid å fremstille. Produktene gjenbrukes og repareres. Når produktene ikke lenger holder standard, er neste steg at materialene går til gjenvinning og dermed råvarer i ny produksjon. Denne modellen forlenger produktenes livssyklus, og sikrer at vi unngår å ta ut nye naturressurser. Det er en modell som spiller på naturens premisser.

Paradokset i dag er at vi ferd med å gå tom for råvarer og materialer vårt samfunn er avhengig av. For å få fortgang på omstillingen fra den lineære-modellen til en sirkulær økonomi, er Norge nødt til å sikre gode rammebetingelser for dagens avfall- og gjenvinningsstasjoner.

Høyres Studenter mener at:

- Det offentlige innkjøpssystemet skal vektlegge utslipp og ressursbruk i sine anbudsprosesser der dette er mulig.
- Regelverket for produksjon av emballasje må strammes inn med sikte på at en større andel av emballasjen som produseres skal være resirkulerbar.
- Skatte- og avgiftssystemet må endres i sirkulær retning.
- Statens virkemiddelapparat (Innovasjon Norge, ENOVA og Forskningsrådet) i større grad bør stimulere til økt utvikling av sirkulær økonomi.
- Insentiver må lages med det formål å øke andelen resirkulert materiale i emballasje.
- Miljømerkeordningene må videreutvikles.
- Myndighetene i samarbeid med avfall- og gjenvinningselskaper bør se på å lage nye felles bransjestandarder og kvalitetskrav.
- Det bør opprettes flere produsentansvarsordninger.
- Returordningen for fritidsbåter bør styrkes.

Transport

Transport er den største kilden til klimagassutslipp i Norge, og står for 30% av utslippene. Sektoren har derfor et betydelig potensial i kampen for å kutte i Norges samlede utslipp.

Måten vi reiser på har mye å si for utslippene i sektoren. Norge har en lang vei å gå for å optimalisere det kollektive reisetilbudet. Fortsatt er det veldig få buss- og togavganger, og det er mangel på gode kollektivtilbud i distriktene. Flere steder i Norge går det ingen kollektivtransport. Derfor er mange i landet helt avhengig av å ha en bil. For å forbedre dagens kollektivtransport, må det investeres. Det er viktig for det grønne skiftet at det er billigere å reise kollektivt enn med personbil, samt at finansiering av utbedring av veinettet føles rettferdig. El-biler må også betale for veiene de benytter seg av.

Videre er det viktig for det grønne skiftet at det stilles utslippskrav når strekninger legges ut på anbud, det være seg for eksempel tog, buss eller hurtigbåt. På den måten kan vi sikre oss leverandører som er opptatt av å minimere utslipp.

Nasjonal transportplan (NTP) innbefatter inneværende tiårsperiode 1000 milliarder NOK. Planrammen er m.a.o betydelig og legger viktige føringer for retningen transportsektoren tar. Derfor er det viktig at utslippshensyn også vektlegges i planprosessen, i tillegg til andre kriterier som samfunnsøkonomisk lønnsomhet, sikkerhet osv. Derfor bør en større andel av NTP gå til kollektivprosjekter, slik som togbane, buss og by, - t-bane.

Norge er et langstrakt land med en utfordrende geografi. I store deler av Norskekysten er derfor kortbanenettet et viktig transportmiddel for folk og varer. Det sagt er flytransport som kjent en utslippskrevende sektor per dags dato. Derfor bør staten tilrettelegge og støtte oppom initiativer og prosjekter som jobber for utslippsreduksjoner i flytrafikken, blant annet satsing på el-fly.

Høyres Studenter mener at:

- Utslippskrav skal stilles ved kollektivanbud.
- Det skal innføres en tilskuddsordning for fylker som satser på nullutslippsteknologi i kollektivtransporten.
- Det bør innføres veipricing for alle personbiler.
- En større andel av NTP skal gå til kollektivfremmende prosjekter, herunder tog.
- Staten bør tilrettelegge for el-fly på kortbanenettet gjennom bruk av støttende stimulanser.

Internasjonalt

Klimakrisen er global. Dette medfører at alle verdens land må redusere sine utslipp av klimagasser. For en liten aktør som Norge er det derfor viktig å påvirke andre og større land til tilsvarende klimatiltak gjennom å være en pådriver for dette gjennom internasjonalt samarbeid.

EU er Norges viktigste handelspartner og 65% av vår fastlandseksport går dit. For å oppnå like konkurransevilkår i næringslivet, er vi tilknyttet mange av EUs reguleringer og regelverk. EU skjerper stadig sin klimapolitikk, og kommer som følge av dette med nye klimaregelverk og reguleringer. Norge må fortsette å knytte seg til disse samt være en pådriver for at innsatsen for utslippsreduksjoner i unionen opprettholdes og styrkes.

I tillegg til samarbeid med EU bør det også jobbes for internasjonale standardiserte klimaforpliktelser, slik som Parisavtalen av 2015 og IMO's skjerpede klimaregelverk for den globale shippingindustrien. Norge må her bruke sine medlemskap og kanaler i ulike type internasjonale forbund og organisasjoner til å jobbe mot felles, og strengere, klimaregelverk.

Norge har en omfattende klima og skogsatsing, der 23,5 milliarder NOK er brukt siden 2008 for å bremse avskoging av regnskog. Tiltaket og arbeidet er viktig for å bremse lokal oppvarming. Det er dog viktig at pengebruken er effektiv samt oppnår resultater. I 2018 mottok satsingen kritikk av Riksrevisjonen på nettopp disse punktene. Revisjonen påpekte sterkere informasjonsinnhenting og mer aktiv bruk av sanksjoner ved manglende fremgang eller avvik som anbefalinger til

Klima- og miljødepartementet. Høyres Studenter er enig i kritikken og støtter opp om revisjonens anbefalinger for satsingens videre arbeid for regnskogen.

Høyres Studenter mener at:

- Norge må være en pådriver samt støtte opp om EUs klimatiltak.
- Norge må jobbe for internasjonale standardiserte klimaforpliktelser, også utover EU.
- Norge må jobbe for systematisk innhenting av informasjon om fremdrift og resultater i den norske regnskogsatsingen, samt aktivt sanksjonere ved avvik og mislighold i prosjektene.

Høyres
Studenter

info@hoyrestudent.no

hoyrestudent.no